

Oikeusministeriö
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
oikeusministerio@om.fi

Lausunto koskien hallituksen esitystä Eduskunnalle laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista

Lausunnonantajasta

Isännöinti-liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Oikeusministeriölle koskien hallituksen esitystä Eduskunnalle laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista.

Isännöinti-liitossa on mukana 400 isännöintiyritystä ja 22 yhdistystä. Tämän on yli 2/3 Suomen isännöinnistä ja kattaa 40 000 taloyhtiötä, joissa asuu yhteensä 1,5 miljoonaa suomalaista.

Isännöinti-liiton tehtävä on parantaa isännöinnin tunnettuutta ja arvostusta. Teemme työtä, jonka tavoitteena on, että kotitalon arki sujuu, asumiskustannukset ovat ennakoitavia ja korjaukset suunnitelmallisia.

Yleistä

Isännöinti-liitto suhtautuu myönteisesti siihen, että pysäköinninvalvonta ongelmat yritetään ratkaista ja laki pysäköinninvalvonnasta tätä myötä yritetään muuttaa. Lain säätäminen on välttämätöntä, sillä tilanne on ollut jo pitkään epäselvä yksityisen pysäköinninvalvonnan eri tilanteissa. Isännöinti-liitto pitää lain säätämistä tärkeänä myös siitä syystä, että lain säätämisen johdosta yksityinen pysäköinninvalvonta muuttuisi luvanvaraiseksi ja siten alalla toisinaan havaitut epäasiallisesti käyttäytyvät toimijat poistuisivat markkinoilta.

Isännöinti-liitto haluaa kuitenkin lausua täsmennyksiä ja ehdotuksia koskien hallituksen esitystä laiksi pysäköinninvalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja laiksi pysäköinninvalvontaluvasta ja valvonta-avustajista.

Kustannusten jako

Hallituksen esityksen mukaan valtio tai kunta saisivat yksityisten esityksestä määrätyt pysäköintivirhemaksut. Pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin esityksen mukaan sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kesken.

Tähän asti monet yksityiset pysäköinninvalvontayritykset ovat rahoittaneet toimintansa pitkälti sakkomaksuilla. Esitys tällaisenaan toteutuessaan johtaisi siihen, että yksityisten pysäköinninvalvontayritysten taloudelliset edellytykset toimia muuttuisivat radikaalisti. Tulonmuodostus muuttuisi merkittävästi verrattuna nykytilaan valtion tai kunnan saadessa määrätyt pysäköintivirhemaksut. Yksityiset pysäköinninvalvontayritykset eivät enää esityksen

mukaan voisi rahoittaa toimintaansa sakkomaksuilla. Yritysten kannettavaksi tulisi lisäksi uusia kustannuksia, kuten mm. lupamenettelyyn ja mahdolliseen työntekijöiden perehdyttämiseen liittyviä kustannuksia. Tuloa tulisi yksityisille pysäköinninvalvontayrityksille ainoastaan pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta, jonka saaminen jäisi erillisen sopimisen varaan.

Käytännössä jos hallituksen lakiesitys sellaisenaan toteutuu, pysäköinnin kustannukset tulisivat merkittävästi nousemaan taloyhtiöissä. Taloyhtiöt joutuisivat merkittävään asemaan palvelun maksajana ja tämä aiheuttaisi huomattavia kuluja taloyhtiöille. Pysäköintiä pitäisi kuitenkin pystyä valvomaan taloyhtiöissä jatkossakin ilman, että kiinteistönomistajan kustannukset nousevat kohtuuttomasti.

Edellä mainittu huomioon ottaen, on välttämätöntä, että pysäköintivirhemaksut kohdennetaan joko kokonaan tai osittain yksityisille pysäköinninvalvontayrityksille. Tämä on välttämätöntä sen takaamiseksi, että yritykset pystyisivät jatkossakin rahoittamaan toimintansa kertyneiden sakkomaksujen kautta eikä pysäköinnin kustannukset tulisi siten nousemaan taloyhtiöissä kohtuuttomasti.

Pysäköintivirhemaksujen oikean kohdentamisen lisäksi on tärkeää huomioida se, että pysäköinninvalvonnassa avustavalle maksettava korvaus ei saisi jäädä pelkästään avustajan ja kunnan tai poliisin kesken sovittavaksi. Hallituksen esityksen mukaan pysäköinninvalvonta tulee katsoa viranomaisen vastuulla olevaksi toiminnaksi, jossa pysäköinninvalvontaluvan haltija voisi ainoastaan avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä, sillä hallinnollisen seuraamuksen määräämiseen sisältyy merkittävää julkisen vallan käyttöä (PeVL 32/2005 vp, PeVL 55/2005 vp, PeVL 57/2010 vp). Koska kysymys on viranomaisen vastuulla olevasta toiminnasta, ei yksityisten yritysten tai kiinteistönomistajat tulisi tällöin maksaa ja rahoittaa viranomaisen vastuulla olevaa toimintaa. Viranomaisen tulisi siten jopa osallistua pysäköinninvalvontaan liittyviin kustannuksiin pysäköinninvalvonnan ollessa osa viranomaistoimintaa.

Isännöinti-liitto esittää, että nyt lausunnolla oleva lakiesitys muutetaan siten, että pysäköintivirhemaksut kohdennetaan joko kokonaan tai osittain avustaville pysäköinninvalvontayrityksille. Lisäksi lakiesitystä tulisi muuttaa siten, että lakiesityksessä todetaan, että myös viranomainen osallistuu pysäköinninvalvontaan liittyviin kustannuksiin pysäköinninvalvonnan ollessa osa viranomaistoimintaa.

Riittävät resurssit

Hallituksen esityksen mukaan yksityisten yritysten toiminta pysäköinninvalvonnassa rajattaisiin viranomaisia avustavaksi ja luvanvaraiseksi. Kunnan pysäköinninvalvoja tai poliisi voisi niin halutessaan, käyttää pysäköinninvalvonnassa yksityisellä alueella apunaan sellaista yritystä, jolla olisi pysäköinninvalvontalupa. Taloudellisten edellytysten merkittävä muuttuminen ja toiminnan luvanvaraistaminen johtaisivat yksityisen pysäköinninvalvonta-alan toimijoiden vähentymiseen. Pysäköinninvalvontatoimintaa eivät oletettavasti jatkaisi enää sellaiset pienet yritykset, joilla pysäköinninvalvonta on ollut vain osa liiketoimintaa, eivätkä sellaiset yritykset, joilla ei ole ylläpidettävänä pysäköintitiloja. Tämän lisäksi alalla jatkavien yritysten taloudelliset

toimintaedellytykset tulisivat huononemaan.

Isännöinti-liitto pelkää, että tällöin riski on, että useat, erityisesti pienet yritykset, häviävät markkinoilta eikä pysäköinninvalvonta taloyhtiöissä ole lopulta enää turvattu. Isännöinti-liitto katsookin edellä mainitut seikat huomioon ottaen, että lakia säädettäessä on turvattava, että alalla on riittävästi toimijoita pysäköinninvalvonnan asianmukaiseksi toteuttamiseksi. Tämän turvaaminen edellyttää kustannusten jakoon tehtäviä muutoksia yllä esitetyllä tavalla.

Todettakoon myös, että esityksessä todettu lähtökohta on, että valvontasopimuksia tullaan oletettavasti solmimaan lähinnä kunnallisten pysäköintivalvojen kanssa eikä siis poliisin kanssa. Kunnallista pysäköinninvalvontaa on kuitenkin tällä hetkellä alle puolessa Suomen kaikista kunnista. Koska kunnallisen pysäköinninvalvonnan määrä on varsin vähäistä, ei ehdotetuilla säädöksillä siten edes ratkaistaisi pysäköinninvalvontaan liittyviä todellisia ongelmatilanteita. Yhdenvertaisuuden toteuttaminen kunnasta riippumatta tulisi kuitenkin olla pysäköinninvalvonnan lähtökohta.

Pysäköinninvalvonnan suurimmat ongelmat ja puutteet liittyvät kuntien resurssi ongelmiin, kun kunnat eivät ole pystyneet huolehtimaan virhepysäköinnistä ja niiden aiheuttamista ongelmista. Isännöinti-liitto esittää, että nyt lausunnolla oleva lakiesitys valmistellaan tarkemmin siten, että resurssipulaongelma saadaan valtakunnallisesti ratkaistua.

Byrokratian vähentäminen

Nyt ehdotettavat lait perustuvat siihen, että pysäköinninvalvontaluvan haltija voisi ainoastaan avustaa kunnallista pysäköinninvalvojaa tai poliisia. Tämä lähtökohta perustuu perustuslakivaliokunnan kannanottoon. Luvanhaltija ja tämän palveluksessa olevat valvonta-avustajat toimisivat pysäköinninvalvonnassa avustaessaan kunnallisen pysäköinninvalvojan tai poliisin johdon ja valvonnan alaisena. Yksityisille ei annettaisi oikeutta päättää pysäköintivirhemaksusta tai muusta seuraamuksesta, vaan valvonta-avustajien tehtävänä olisi todentaa epäilemänsä pysäköintivirhe ja tehdä avustamalleen viranomaiselle esitys seuraamuksen määräämiseksi. Todettuaan esitetyn selvityksen perusteella pysäköintivirheen viranomaisen määräisi pysäköintivirhemaksun, antaisi kirjallisen huomautuksen tai luopuisi toimenpiteistä.

Ehdotetut uudet säännökset aiheuttaisivat merkittävästi lisää byrokratiaa. Pysäköintivirhemaksun määrääminen tulisi olemaan ehdotettujen säännösten toteutuessa pitkä, monivaiheinen ja raskas prosessi. Pysäköintivirhemaksujen sujuvan ja nopean määräämisen varmistamiseksi on välttämätöntä, että byrokratiaa kevennetään. Ehdotammekin, että prosessia kevennetään siten, että valvonta-avustaja voisi todentaa epäilemänsä pysäköintivirheen ja ehdottaa pysäköintivirhemaksun, joka astuu voimaan, mikäli virhemaksusta ei reklamoida esimerkiksi 30 vuorokauden kuluessa kunnalliselle pysäköinninvalvojalle tai poliisille.

Isännöinti-liitto esittää, että nyt lausunnolla oleva lakiesitys muutetaan siten, että valvonta-avustaja voisi todentaa epäilemänsä pysäköintivirheen ja ehdottaa pysäköintivirhemaksun, joka astuu voimaan, mikäli virhemaksusta ei reklamoida

esimerkiksi 30 vuorokauden kuluessa kunnalliselle pysäköinninvalvojalle tai poliisille. Tällainen muutos olisi käsityksemme mukaan edelleen linjassa perustuslakivaliokunnan kannanoton kanssa.

Omaisuuksien suoja heikkeneminen

Isännöinti-liitto katsoo, että ehdotetut säädökset toteutuessaan asettaisivat eri kiinteistönomistajat epätasa-arvoiseen asemaan keskenään. Laki loukkaisi yhdenvertaisuutta eri kiinteistönomistajien kesken. Lisäksi ehdotetut säädökset johtaisivat omaisuuden suoja heikkenemiseen, sillä on epätodennäköistä, että ehdotetuilla muutoksilla pystyttäisiin turvaamaan riittävä ja tehokas pysäköinninvalvonta. Perustuslaki antaa vahvan suoja yksityiselle omaisuudelle. Sen turvaaminen tulisi olla ensisijainen tavoite. Ilman toimivaa yksityistä pysäköinninvalvontaa tätä perusoikeutta ei voida taata.

Isännöinti-liitto katsoo, että omaisuuden suoja voidaan taata tekemällä edellä kuvatulla tavalla muutoksia kustannusten jakoon niin pysäköintivirhemaksujen oikean kohdentamisen kuin varsinaisen pysäköintivalvonnan suorittamisesta aiheutuvien kustannusten osalta. Omaisuuden suoja heikkeneminen ja kiinteistönomistajien epätasa-arvoinen asema korostuu erityisesti, kun esityksessä todetaan, että pysäköinninvalvonnassa avustavalle mahdollisesti maksettavasta korvauksesta voitaisiin sopia avustajan ja kunnan tai poliisin kesken, minkä lisäksi yksityisen alueen omistaja tai haltija voisi maksaa pysäköinninvalvonnassa avustavalle korvausta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että yksityiset joutuvat maksamaan viranomaistoiminnasta maksua niillä alueella, jossa resurssipulan takia valvontaa ei muuten ole saatavissa. Muutoin omaisuuden suoja ei ole käytännössä turvattu.

Isännöinti-liitto esittää, että nyt lausunnolla oleva lakiesitys muutetaan siten, että perustuslain mukainen omaisuuden suoja turvataan ja kiinteistönomistajien välinen tasa-arvo taataan.

Ilman yllä esitettyjä muutoksia lakiesitykseen, Isännöinti-liitto ei kannata lain säätämistä.

Suomen Isännöinti-liitto ry

Helsingissä 21.6.2012

Tero Heikkilä
toimitusjohtaja

Marina Furuholm
lakiasiantuntija, OTM

Lisätietojen antaja:

Marina Furuholm

lakiasiantuntija, OTM

Isännöinti-liitto

gsm 050 597 5976, marina.furuholm@isannointiliitto.fi

PL 1370, 00101 HELSINKI